

הנושא: הטרדה מינית וגילוי עריות במשפחה.

לאחרונה שמענו רבות על בעלים המכים ואף רוצחים את נשותיהם, על הטרדות מיניות של בעלי תפקידים (בוסים בעבודה, מפקדים וכו') אבות ואמהות המתעללים בילדיהם ועל גילוי עריות במשפחה. הרבה מן התופעות האלה מייחסים למודעות הגוברת בקרב הציבור ולחיזוק מעמדה של האישה בחברה, אולם לריבוי התופעה מייחסים לענישה ה"קלה" כלפי העבריינים.

חווה דעתך על התופעה, מהן הפתרונות לדעתך ואילו עונשים היית מציעה, האם כל העבירות שוות לענישה דומה?

"הפתרון" לנושא החיבור כתבה תלמידתי / **עמר בר**

"ישנן סיבות רבות הגורמות לאלימות ויש להתייחס אליהן במלוא החשיבות ולתת להן את המענה המתאים, אך ישנו מאפיין קבוע הנמצא בבסיס כל האירועים והוא הכעס", כתבה אריאלה מלצר במאמרה ל"הקורא", אתר המאמרים הישראלי. "כעס הינו רגש אנושי, טבעי ולגיטימי בדומה לשאר הרגשות שאנו חשים. כיצד אנו מבטאים את הכעס, או יותר נכון, את הרגש שעומד מאחורי הכעס. זאת השאלה האמיתית. הכעס הינו רגש משני שמסווה רגש אחר שמזין אותנו, כמו: אכזבה, תסכול, קינאה, בושה, פגיעה, עלבון, דחייה, השפלה, נחיתות, חוסר אונים ועוד.

הכעס גם יכול לבוא לידי ביטוי ברצף התנהגויות החל מדחיסה וכלה בהתפרצות אלימה. גילויי התקפנות יכולים להיות עוינות ואיבה, שתלטנות, הטחת עלבונות, השפלת הזולת, איומים והפחדות, מריבות, קללות ועד לאלימות פיזית. זה לא סוד שתופעת האלימות הולכת וגדלה. ילדים שותקים מפחד, נשים תקועות במעגלי אלימות בלתי נגמרים ונערות שחרדות ללכת לבד ברחוב.

לא מזמן נכתב בעיתון בכותרות אדומות סיפורו של בני סלע, אנס סידרתי ישראלי שהותיר אחריו לא מעט קורבנות. סלע הורשע ונידון ל-35 שנות מאסר אך השמירה עליו לא הייתה קפדנית והוא ברח לשבוע שלם עד שנתפס בנהרייה. באוסטריה, אם לשתי בנות, ועורכת דין במקצועה, כלאה את בנותיה בנות ה-7, 11 ו-13, במשך שבע שנים בחדר מזוהם בחושך מוחלט. הבנות סבלו מתת תזונה, בעיות התפתחותיות והתחילו לדבר בשפה מוזרה ולהתנהג כחיות. הנזק – בלתי הפיך. ואפילו לא צריך ללכת רחוק. לא מזמן התפרסמו עדויות והאשמות של נשים נגד הנשיא קצב, שהואשם באונס והטרדות מיניות רבות.

כשאני קוראת על תופעות אלה, אני מנסה להבין כיצד עובד המוח המעוות, ואיני מצליחה להבין ולאבחן אותן. אין סוף פסיכיאטרים ניסו ועודם מנסים לפענח את המוח האנושי, אך אין הסבר ממשי לתופעות האלו גם במעבדות הכי מתקדמות למדעי הקוגניציה ברחבי תבל. אומרים שתופעות אלו היו קיימות מימים ימימה והמודרניזציה לצד מודעות הציבור הגוברת, גרמה להם לצאת לכותרות. יתר על כן, כבני אדם, קשה לנו להשלים עם העובדה שאין לנו הסבר לתופעה מסוימת, אז אנו משליכים את האשמה על סימפטומים חיצוניים כמו האיום שנוצר על המין הגברי עקב עליה במעמד האישה. אני מאמינה שיש קשר אך אלו לא הגורמים העיקריים.

לדעתי אלימות נגרמת מחסכים. אף אחד לא נולד אלים, ברם רובנו יכולים להפוך לאלימים במרוצות השנים ולמה? כי אנחנו כועסים. כועסים על ההורים, כועסים על החברה, כועסים על בת הזוג, כועסים על עצמנו ומחפשים מפלט ודרכי ניתוב לרגשות מודחקים. דבר המסביר למה יש בצד עבריינים חסרי השכלה, נערי שוליים עוד בתקופת התבגרותם, וביניהם נמצא גם עורכי דין, אנשי מחשבים ואפילו נשיאים, הידועים כאנשים משכילים ובעלי שיקול דעת.

בעידן בו אנשים למדים יום, יום ש"כעס" הוא דבר שלילי ומזיק, ינסו רבים לנתב אותו לאפיקים חיוביים כמו אומנות, אחרים יוציאו את הכעס בספורט ותחביבים דורשי אנרגיה, או לסירוגין יחליטו כי הכעס אינו רגש וינסו להתמודד איתו בדרכים רבות ומגוונות. לא כולם מצליחים. יש המכחישים את העובדה שהם כועסים או שמותר להם לכעוס. אנשים שלא יודעים כעס מהו, או כיצד להתמודד עימו, צוברים בתוכם יותר מידי כעסים ורגשות מודחקים ומנתבים אותם לאלימות כפורקן לנשמה. וכשהשיפוט לקוי (אף במקצת) כתוצאה מחסך מסוים באחד משלבי ההתפתחות – נוצר עבריין-מין ועבריין של אלימות והטרדה-מינית.

פתרונות? דרכי מניעה מנצחים? לא חושבת כי יש פתרונות שניתן להגיד עליהם כפתרונות מנצחים ומונעי אלימות. הסרט ה"תפוז המכני" של הבמאי סטנלי קובריק, מספר על עבריין שנאשם באונס וגניבות רבות, נעצר ונלקח ל"תראפיה" מיוחדת של הממשלה למניעת אלימות, בה עבר שטיפת מוח כדי לקבל בחילה כל פעם שהוא חושב מחשבה לא נאותה. מי שראה את סוף הסרט יודע כמה זה לא הצליח.

כפתרון חלקי ניתן להעביר מגיל צעיר סדנאות בנושא אלימות, התמודדות עם כעסים ולחצים. ברם, אני מאמינה, שאפילו אם היה ניתן לכל ילד טיפול פסיכולוגי ממושך, איני חושבת שניתן היה למחוק את תופעת האלימות המינית, כי האלימות גדלה בתוך האדם, כהשפעה מסביבתו וטראומות אותן חווה. אם היינו יכולים למנוע את הטראומות, (אפילו נפילה קטנה בגיל 6 ואמא לא שמה לב, הילד מרגיש דחוי ומוזנח וצובר כעסים) במניעת טראומות אפילו קטנות כאלה, אולי היינו יכולים למנוע את תופעות הלוואי שלהן. הבעיה היא שלפעמים מספיק שאמא לא תשמע את הילד שלה בוכה בלילה בשביל שהוא יפגע באחד משלבי ההתפתחות שלו בצורה ניכרת ואת זה ניתן לזהות רק בגיל מתקדם יותר כשהאישיות מתבססת.

יש הטוענים כי ריבוי התופעות נובע, דווקא, מהענישה ה"קלה" כלפי העבריינים. אני מאמינה שדברים כאלה היו קיימים תמיד רק שעכשיו אנחנו שומעים עליהם יותר. ריבוי התופעות נגרם לדעתי מהקדמה, מהמודרניזציה, מהתקדמות המוח האנושי באפיקים רבים. למשל, פעם לא היינו שומעים על בדס"מ (סאדו-מאזו) או רואים סרטי פורנו מצוירים, והיום כל זה קיים. המוח כבר לא צריך לעבוד, הדמיון נמצא שם בשביל המוח ומוח מעוות יכול להשתמש בו כרצונו ולפתחו. לדוגמא, סיפורו של "מאסטר אור", הידוע גם כגיל אריאלי. אריאלי, בן 47 ואיש מחשבים במקצועו, אנס וניצל פסיכולוגית ומינית נערות צעירות ובניהן קטינות, במסווה של בדס"מ ועזרה נפשית.

בעבר לא זכור לי כי שמענו על סיפורים מסוג זה, וקהילת ה"בדס"מ" הקטנה והלא מזיקה כל עוד אתה פועל לפי כלליה, אפשרה למוח מעוות כשלו להתנהג כשהתנהג ולרמות נערות רבות בשליחות ה"בדס"מ". חשוב לציין כי הקהילה מוקיעה את התנהגותו וכי הוא הורחק מהקהילה.

אז איך באמת ניתן להרתיע בכל זאת? לא אהיה פסימית ואגיד "זוהי המציאות" ואקח את התקווה לכל העמותות כדוגמת "ל.א. לאלימות" ודומות לה. אני מאמינה שעונשים חמורים יותר לא צריכים לבוא כהרתעה, כי עבריינים לרוב מאמינים שהם לא יתפסו. אני מאמינה שהחמרת העונשים נחוצה ויש להגדיל את מספר השנים בכלא לאדם ולהוסיף עבודות שירות רבות וטיפולים פסיכולוגים ממושכים, כי אלו שכן נתפסו לא מקבלים את העונש המגיע להם על הריסת חיי אדם. אף על פי כן, אסור לשכוח שלא כל מקרה דומה לקודמיו. אנס לא ניתן להעניש כמו מישהו שהטריד מינית, כמו שלא מענישים מישהו שפצע מישהו עם סכין כמו רוצח. אני אישית משווה אונס וגילוי עריות לרצח ולדעתי עונשם מאסר עולם. אך כל מקרה לגופו, ואדם בעל מקרים חוזרים וחמורים יותר ייענש פי כמה וכמה מאדם בעל עבירה פחותה יותר כי זה החוק והצדק מעל הכול.

לסיכום, בחיבור זה הצגתי ודנתי בתופעת האלימות, גורמיה וסיבותיה לדעתי ולדעת הכלל, נתתי דוגמאות, דנתי בפתרונות לאלימות ועל הענישה. כמשפט אחרון אומר שזהירות היא כלל ברזל והדרך הטובה ביותר למנוע שאלימות תקרה לך היא להיזהר, לשים לב לסימנים ולא ללכת בצורה עיוורת אחרי אנשים, במיוחד אלו שאינך מכיר. ואם יצא ונפלת קורבן – התלונן! כי עבריין אחד בפנים זה גם עבריין אחד פחות בחוץ.